

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z wniosku W. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.
z udziałem zainteresowanych M. G. , P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
o przeniesienie odpowiedzialności za składki na członka zarządu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 listopada 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 maja 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 sierpnia 2006 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. stwierdził odpowiedzialność W. G. za zobowiązania ciężące na P. sp. z o.o. z siedzibą w W. za okres od grudnia 2000 r. do maja 2001 r. z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 210.991,62 zł wraz z odsetkami w wysokości 214.695 zł.

Sąd Okręgowy wyrokiem z 15 czerwca 2010 r. oddalił odwołanie W.G. od ww. decyzji.

Sąd Apelacyjny w (...), po ponownym rozpoznaniu sprawy, zmienił wyrok Sądu Okręgowego i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z 19 sierpnia 2006 r. w ten sposób, że stwierdził, że W. G. nie ponosi odpowiedzialności za nieopłacone składki przez P. sp. z o.o. z siedzibą w

W. na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za kwiecień i maj 2001 r. (pkt I); oddalił apelację odwołującego się w pozostałym zakresie (pkt II), rozstrzygając o kosztach zastępstwa prawnego (pkt III).

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się zaskarżył w całości. Zarzucono rażące naruszenie: (-) art. 5 § 1 i 2 w zw. z art. 1 § 1 i § 2 w zw. z art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – prawo upadłościowe, poprzez nieprzeprowadzenie analizy wskazanych w nich przesłanek, skutkujące bezpodstawnym przyjęciem, że w okresie pełnienia przez skarżącego funkcji prezesa zarządu P. sp. z o.o. spełnione zostały przesłanki zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki; (-) art. 116 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa w zw. z rażącym naruszeniem art. 233 § 1 Kodeksu spółek handlowych poprzez bezpodstawne, dowolne przyjęcie, że fakt podjęcia przez członka zarządu czynności zmierzających do zwołania walnego zgromadzenia wspólników w celu podjęcia uchwały w przedmiocie dalszego istnienia spółki oznacza automatycznie, iż w dacie wystąpienia z wnioskiem lub pismem informującym o potrzebie zwołania zgromadzenia wspólników spełnione są przesłanki pociągnięcia członka zarządu do odpowiedzialności za zobowiązania spółki na podstawie art. 116 § 1 ustawy Ordynacji podatkowej; (-) rażące naruszenie art. 116 § 1 pkt 1 lit. a i b ustawy Ordynacja podatkowa poprzez przyjęcie – w oparciu o nieprzewidzianą przez ten przepis przesłankę - że skarżący nie wykazał, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo, że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy; błędna wykładnia tego przepisu wynika, zdaniem skarżącego, w szczególności z przyjęcia, że skoro podejmował czynności zmierzające do zwołania zgromadzenia wspólników na podstawie art. 233 § 1 k.s.h., to posiadał wiedzę o złym stanie finansowym spółki, a zatem wystąpił „właściwy czas” na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości. Ponadto zarzucono rażące naruszenie art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 w zw. z art. 398²⁰ w zw. z art. 398¹⁵ k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne, a mianowicie: (-) czy dopuszczalne jest przyjęcie przez ponownie rozpatrujący sprawę sąd odwoławczy jako własnych ustaleń sądu pierwszej instancji, jeżeli w sprawie wydane zostało uprzednio, uchylone później przez Sąd Najwyższy, orzeczenie sądu odwoławczego zmieniające orzeczenie sądu pierwszej instancji, przy czym w uchylonym orzeczeniu sądu odwoławczego dokonana została diametralnie odmienna niż w wyroku sądu pierwszej instancji ocena stanu faktycznego, istotnych okoliczności lub stanu prawnego sprawy, a Sąd Najwyższy nie zajął w wyroku uchylającym, wiążącego dla sądu odwoławczego ponownie rozpatrującego sprawę stanowiska w przedmiocie tej oceny; (-) czy wskazana powyższej rozbieżność między orzeczeniem sądu pierwszej instancji, a uchylonym orzeczeniem sądu odwoławczego uzasadnia stwierdzenie, że w zakresie, w jakim występuje pomiędzy dwoma orzeczeniami różnica w ocenie stanu faktycznego, istotnych okoliczności lub stan prawnego sprawy – sąd odwoławczy rozpatrujący sprawę po raz drugi obowiązany jest do samodzielnego rozpoznania sprawy w granicach apelacji, oraz do wzięcia pod uwagę, rozważenia i oceny wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków, bez możliwości przyjęcia „za własne” ustaleń sądu pierwszej instancji; (-) czy w świetle art. 116 § 1 pkt 1a ustawy Ordynacja podatkowa dopuszczalne jest przyjęcie, że okoliczność, iż członek zarządu spółki podejmuje na podstawie art. 233 § 1 k.s.h. działania zmierzające do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia w celu podjęcia uchwały w przedmiocie dalszego istnienia spółki, nie musi przesądzać o jego późniejszej odpowiedzialności za zobowiązania spółki na podstawie art. 116 § 1 ustawy Ordynacji podatkowej, w szczególności nie oznacza, że chwilę podjęcia rzeczonych działań należy utożsamiać z wystąpieniem „właściwego czasu” na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, względnie czy w świetle art. 116 § 1 pkt 1a ustawy Ordynacja podatkowa dopuszczalne jest przyjęcie, że okoliczność, iż członek zarządu spółki podejmuje na podstawie art. 233 k.s.h. działania zmierzające do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia w celu podjęcia uchwały w przedmiocie dalszego istnienia spółki oznacza automatycznie, iż chwila podjęcia opisanych działań przez członka zarządu stanowi każdorazowo „właściwy czas” na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie

upadłości w rozumieniu art. 116 § 1 pkt 1a ustawy Ordynacja podatkowa. Skarżący, „na wypadek braku podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c.”, wniósł o przyjęcie jej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. z uwagi na to, że jest ona także oczywiście uzasadniona ze względu na wskazane w petitum w sposób szczegółowy rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny prawa materialnego oraz przepisów postępowania. Skarżący podkreślił, że przyczyną wystąpienia ze skargą nie jest wola podważania „błędnej”, dokonanej z naruszeniem prawa oceny co do spełnienia przesłanek wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości w okresie pełnienia przez niego funkcji prezesa zarządu, ale podniesienie zarzutu nierozpoznania istoty sprawy, to jest niedokonania „w ogóle” rzeczywistej oceny wskazanej materii przez Sąd Apelacyjny, mimo iż jest to kwestia kluczowa dla rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślił, że art. 116 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa nie wymienia „terminowego zwołania zgromadzenia wspólników na podstawie art. 233 § 1 k.s.h.” wśród przesłanek zwalniających członka zarządu z odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe spółki, ale nie zawiera również przesłanki „aktualizującej” odpowiedzialność członka zarządu, czy też doprecyzowującej pojęcie „właściwego czasu” na zgłoszenie wniosku o upadłość, w postaci zapisu, że „podejmowanie przez członka zarządu czynności na podstawie art. 233 § 1 k.s.h. przesądza – w braku wniosku o upadłość – o jego odpowiedzialności za zobowiązania spółki”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej opiera na twierdzeniu o występowaniu w sprawie istotnych zagadnień prawnych, ewentualnie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Jeżeli chodzi o przesłankę przedsądu określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego), to należy podkreślić, że zagadnienie prawne powinno odnosi się do konkretnego przepisu prawa albo konkretnej regulacji prawnej, co oznacza konieczność sformułowania przez skarżącego, jakiego przepisu (zespołu przepisów lub norm prawnych) prawa materialnego lub procesowego dotyczy przedstawiane zagadnienie (por. postanowienie SN z 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, LEX nr 1515455). Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. postanowienie SN z 27 października 2015 r., II PK 61/15, LEX nr 1968444, oraz powołane tam orzeczenia). Ponadto, zagadnienie prawne powinno zostać sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy, wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń; nie można rozpatrywać kwestii prawnej oderwanej od wyjaśnionego w sprawie stanu faktycznego (por. postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; postanowienie SN z 3 listopada 2010 r., II UK 56/10, LEX nr 1607502). Nadto, zagadnienie powinno dotyczyć kwestii prawnych budzących rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości; istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej (por. postanowienia SN z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zagadnienia wskazane przez skarżącego nie stanowią istotnych zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a tym samym nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Formując dwa pierwsze zagadnienia dotyczące swobody sądu odwoławczego ponownie rozpatrującego sprawę dokonania ustaleń faktycznych oraz oceny materiału dowodowego, skarżący nie wskazał przepisu prawnego lub zespołu przepisów prawnych, z którymi wiąże te zagadnienia. Pozostałe zagadnienie prawne dotyczące art. 116 § 1 pkt 1a ustawy Ordynacja podatkowa oraz art. 233 § 1 k.s.h. zostały natomiast sformułowane w oderwaniu o ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku.

Ocena Sądu Apelacyjnego, że przesłanki do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki wystąpiły już jesienią 2000 r., wynikała nie tyle z faktu podjęcia przez skarżącego działań zmierzających do zwołania walnego zgromadzenia wspólników celem podjęcia uchwały w trybie art. 253 Kodeksu handlowego, ile okoliczności uzasadniających podjęcie tych działań – to jest złej kondycji finansowej spółki, oraz wiedzy skarżącego o tej sytuacji finansowej spółki (okoliczności wskazane pismach kierowanych do wspólników z 27 października 1999 r. oraz 23 stycznia 2001 r., podpisanych przez skarżącego).

Przechodząc do oceny twierdzenia skarżącego o oczywistej zasadności skargi, na wstępie należy podkreślić, że na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych – stanowią one odrębny element skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania. Oznacza to, że podstawy kasacyjne nie zastępują podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 w zw. z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. oraz art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Tym samym szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga samodzielnego (czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych) wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (por. postanowienie SN z 4 lutego 2014 r., II UK 458/13, LEX nr 1644551). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej, w zakresie w jakim opiera się na twierdzeniu o jej oczywistej zasadności, nie spełnia tych wymogów. W ocenie Sądu Najwyższego skarżący nie wykazał kwalifikowanego oczywistego naruszenia przepisu prawa, ze względu na które zaskarżony wyrok jest wadliwy, a skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.